




TERÁRIA,  
RASTLINNÉ  
STENY, ZÁVESNÉ  
DEKORÁCIE,  
KOKEDAMY...

# ŽIVÉ DEKORÁCIE

50 NÁPADOV PRE VÁŠ ZELENŠÍ DOMOV



Ljndeni

# Živé dekorácie

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na  
[www.lindeni.sk](http://www.lindeni.sk)  
[www.albatrosmedia.sk](http://www.albatrosmedia.sk)

## Lindeni

kolektív

**Živé dekorácie – e-kniha**  
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.  
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná  
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

  
**ALBATROS** MEDIA a.s.

# ŽIVÉ DEKORÁCIE

50 NÁPADOV PRE VÁŠ ZELENŠÍ DOMOV

**ŽIVÉ DEKORÁCIE**  
50 nápadov pre váš zelenší domov

Z francúzskeho originálu Green deco 50 projets verts a realiser,  
vydaného nakladateľstvom Larousse.  
© Larousse 2018

Preklad: Ján Kobida  
Odborná korektúra: Katarína Rossouw  
Jazyková korektúra: Michaela Kobidová  
Sadzba: Karel Hána  
Zodpovedná redaktorka: Luba Nguyenová Anhová

Translation © Ján Kobida, 2018  
ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-0635-3  
ISBN e-knihy 978-80-566-0949-1 (1. zverejnenie, 2019)

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Vydalo nakladateľstvo Lindeni v Bratislave v roku 2019 v spoločnosti Albatros Media Slovakia s.r.o.  
so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava, Slovenská republika.

Číslo publikácie: 1 485

© Albatros Media Slovakia s.r.o., 2019. Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie nesmie  
byť kopírovaná a rozmnožovaná za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom  
bez písomného súhlasu nakladateľa.

1. vydanie

# ŽIVÉ DEKORÁCIE

50 NÁPADOV PRE VÁŠ ZELENŠÍ DOMOV

Catherine Delvauxová

**Ljndeni**



# Obsah

## Základy

Kľúč k úspešnej realizácii vašich kompozícií .....	12
Ako si najlepšie zaobstarať rastliny .....	14
Ako si vybrať svoje črepníky a svoje náradie .....	16
Vhodný substrát .....	18
Najlepšie miesto pre vaše kompozície .....	20
Pravidlá sadenia .....	22
Každodenná starostlivosť .....	24
10 základných kaktusov alebo sukulentov .....	26
10 základných interiérových rastlín .....	28

## Teráriá a kokedamy

Vytvorte si miniprales .....	34
Minidekorácia z odrezkov .....	36
Malá echevéria v pohári .....	38
Prírodný kútik doma .....	40
Vytvorte si bielo-zelenú záhradku .....	42
Výstava tillandsií .....	44
Čaša plná zelene .....	46
Mexická púšť v pohári .....	48
Letušky vzlietajú .....	50
Ľahučké zelené závesné okrasy .....	52
Najnenáročnejšia kokedama .....	54
Ako orchidea na konári .....	56
Rozkošné kokedamy .....	58

## Rastlinné steny

Jarné barometre .....	62
Vyskúšajte poličku na kaktusy .....	64
Chuť jahôd na každom poschodí .....	66
Divadielko z prvosienok .....	68
Vytvorte si krásnu kvitnúcu palisádu .....	70
Využite staré veci inak .....	72
Epifyty ako stena .....	74
Zazelenaná búdka pre vtáčiky .....	76
Obdivujte prvosienku s jej malým sitom .....	78
Stena zo šalátu .....	80

## Originálne obsahy

Urobte si jar v plechovkách .....	84
Skalničky sú v móde! .....	86
Pocíťte závan morského vzduchu .....	88
Sukulenty pózujú .....	90
Lobélie vytvoria rad a udržia si svoju krásu .....	92
Smiešny rak pustovník .....	94
Privítajte jar predčasne .....	96
Zvláštne zelené olivy! .....	98
Keď rastlinu skrášľujú nerasty .....	100
Spravte si vonku vyšliapané chodníčky .....	102
Paprade, to je ľahké! .....	104
Hyacinty, tie sú v móde! .....	106
Darujte košík so sukulentmi .....	108
Letná zeleninová minizáhradka na okne .....	110
Hyacinty v plechovke .....	112
Sukulenty tvoria tapisériu .....	114



## Črepníky alebo hrántiky

Doprajte si zopár jarných drobností .....	118
Oranžová prechádzka v zelenom .....	120
Záplava zelene .....	122
Cesta do teplých krajín .....	124
Kaktusy sú okolo nás .....	126
Starostlivá manikúra pre sansevériu .....	128
Rozkošná suchá minizáhradka .....	130
Pochváľte sa dekoráciou! .....	132
Pekná zbierka kaktusov .....	134
Krásavice kapucínky .....	136
Sukulenty vždy jednoduché .....	139





# Predslov

Vďaka mnohým svojim výhodám sú zelené dekorácie veľmi obľúbené. Najužší okenný rám i ten najmenší balkón túžia mať svoje kvety. Nesmieme zabudnúť ani na dom – ten ponúka miesto pre originálne teráriá, minizáhradky, kompozície a dekorácie. Tieto malé dotyky zelene vo všetkých miestnostiach domu, na terase alebo na balkóne sú trendové a osviežujúce. Umožňujú vám vytvoriť si malú oázu na oddych, vlastnú záhradku v interiéri alebo sú jednoducho možnosťou vystaviť vaše zelené kreácie na obdiv.

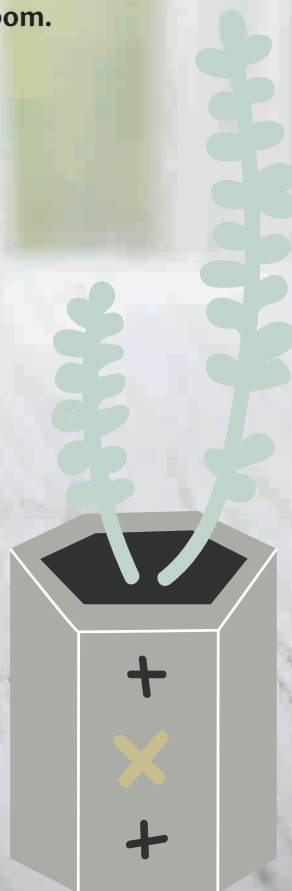
Všetky majú jedno spoločné – ich výroba je jednoduchá a starostlivosť o ne minimálna. Použité rastliny sú klasické, pretože ich všeobecne známa kvalita je zárukou pestovateľského úspechu. Tie, ktoré tu predstavujeme, nájdete bez problémov vo všetkých záhradníctvach, ďalšie vám poskytnú priatelia a záhradkári (skalné ruže sédum, echeverie, odrezky chlorophyta, odnože jahôd, časti rodinného šťastia alebo ophiopogonu oddelené z materského trsu po jeho rozdelení) a iné sa sejú (šaláty, kapucínky).

Naopak, nádoby – črepníky – sa vyvíjajú, klasický črepník z pálenej hlíny končí. Recyklujte, meňte, obmieňajte účel vecí každodennej potreby. Všetko je dovolené od chvíle, kedy sa bavíte! Či už ste milovníkmi kaktusov, tučnolistých rastlín, zeleniny, zelených rastlín alebo kvitnúcich tillandsií či orchideí, týchto 50 inšpiratívnych, moderných, ale zároveň aj tradičných kompozícií prebudí vo vás záhradkára, ktorý vo vás drieme.



# Základy

Kompozície, ktoré vám predstavujeme na nasledujúcich stranách, sú len návrhy na ich realizáciu, nemusíte presne postupovať podľa návodu (od a po z). Ak nenájdete daný druh alebo variáciu, nič sa nedeje. Stačí, ak budete rešpektovať hlavné kategórie rastlín – pokojne nahradte kaktus iným kaktusom, tilandsiu iným epifytom (v prípade potreby sa poraďte s predávajúcim). Potreby sú presne tie isté, všetko rastie rovnakým spôsobom.



# Kľúč k úspešnej realizácii vašich kompozícií

Dekorácie, ktoré tu predstavujeme, sú rôzne. Niektoré budú umiestnené vonku, v exteriéri, v záhrade, na balkóne alebo na terase či na okennom ráme. Iné sú určené do interiéru. Ďalšie budú preferovať prezimovanie vnútri v dome a počas letného obdobia budú zasa vonku.

## Rastliny do exteriéru

Zimné alebo jarné rastliny (sirôtky, jarné cibuloviny, prvosienky) sú k dispozícii v záhradníctvach veľmi skoro. Boli vypestované v skleníkoch – ak ich umiestnite von bez postupného prechodu (z tepla do zimy) alebo v období, keď je ešte chladno, nevydržia. Ale zároveň nie sú určené ani do teplých a suchých prostredí našich interiérov. Najlepšie je umiestniť ich na chránené miesto pri dome, kde je trochu teplejšie. Ak prídu mrazivé noci, znovu ich premiestnite do pivnice alebo do garáže, aby ste ich na druhý deň mohli opäť vytiahnuť. Možno je to spočiatku trochu otravné, ale je to jediný spôsob, ako ich ochrániť a vidieť dlho kvitnúť.

Čo sa týka letných rastlín (pelargónie, petúnie, verbeny, lobélie), počkajte na koniec posledných mrazov, až potom ich umiestnite von – vo všeobecnosti okolo polovice mája, nech ste v akomkoľvek regióne (okrem hôr, kde treba počítať s 2 – 3 týždňami naviac), keď je už riziko mrazov minimálne aj v noci.

Dodržiňte tieto užitočné rady:

- Nesadte sezónne rastliny zaberajúce veľa miesta, pretože musia vydať maximálny efekt rýchlo a za krátky čas.

- Dajte si pozor na hmotnosť všetkých rastlín. Robte zmenšené, odľahčené mixy, nahradiať tretinu substrátu vermikulitom. Získate tak takmer tretinu počiatočnej váhy.

## Črepníky na okenných rámoch

Ich umiestnenie si vyžaduje správny smer.

- Dajte pozor, aby miska pod črepník nebola širšia ako rám vášho okna.
- Uistite sa, či sa črepníky nekníšu.
- Overte si, či črepníky nebránia zatváraníu okeníc.
- Pozrite sa, či máte ľahký prístup k rastline kvôli zalievaniu a starostlivosti.
- Vyhnite sa tomu, aby vzdialenosť medzi rastlinami bola viac ako 15 cm, minimalizujete tak príliš časté polievanie z dôvodu malého obsahu zeminy.
- Vzdajte sa rastlín, ktoré rastú veľmi rýchlo do výšky a do šírky. Udušia rýchlo iné rastliny a zabránia prenikaniu svetla do vnútra domu.





## Interiérové kompozície

Platia približne tie isté rady ako pre exteriérové rastliny, len s niekoľkými dodatkami.

- Pamätajte na široké podložné misky, aby ste nezamočili podlahu a nábytok.
- Neumiestňujte ich na prístupné miesta, lebo ich listy sa zničia.

## Závesné dekorácie

Aby sa vám podarili, rešpektujte nasledovné body:

- Overte, či je závesný bod prispôsobený váhe dekorácie.
- Majte na pamäti, že vlhká pôda váži až o tretinu viac ako suchá.
- Neumiestňujte závesné dekorácie na veterné miesta.
- Dbajte na to, aby bola kompozícia ľahko prístupná kvôli polievaniu.



## Terária

História terárií siaha až do viktoriánskeho obdobia. Po období zabudnutia nastal záujem o ne v 80-tych rokoch spolu so slávnou fľašou s rozšíreným guľatým dnom (dame-jeanne), bacuľatým pohárom s mušľami. Potom zasa upadli do nemilosti a objavili sa znovu v podobe grafických črepníkov (vázy ako tuby, nádoby s pozmeneným účelom, dekoratívne zvony) alebo minimalistické (mi-

niterária s jednou alebo dvomi rastlinami). Ak ide o terárium so zátkou alebo pokrievkou, je to systém s uzavretým prostredím, ktorý si vystačí sám dlhé týždne. Ak je naširoko otvorený, je to malý skleník.

- Ak máte málo svetla, skúste radšej zatvorený systém, ktorý vyhovuje lesným alebo tropickým rastlinám, ktorým sa darí dobre v teple, tieni a vo vlhku.
- Ak máte slnko, vyberte si radšej otvorený systém s kaktusmi a sukulentmi, ktoré ocenia horúčavu a slnečné svetlo.

# Ako si najlepšie zaobstarať rastliny

V záhradníctvach, výber je veľký a ceny sú primerané. Ale nezabudnite, že existujú aj profesionáli pripravení prijať vás priamo na miestach pestovania – v škôlkach. Na internete nájdete aj špecializovaných predavačov.

## SIAŤ ALEBO SADIŤ?

Táto otázka je na mieste pri niektorých rastlinách použitých v kompozíciách, ako sú kapucínky, šaláty alebo petržlen.

Závisí, samozrejme, od času, ktorým disponujete. Ak začínate, pre šalát a petržlen bude lepšie, ak si kúpite rastlinky – bude to rýchlejšie a istejšie. Kapucínky je ťažšie nájsť v záhradníctvach, ak, tak počas krátkeho obdobia (stonky sú krehké, príliš skoro sú dlhé pre regály obchodov). Naopak, ich veľké semená sa sejú veľmi dobre a rýchlo rastú. Kúpte si teda radšej semená.

Čo sa týka rastlín s cibulkou, napríklad hyacintov a snežienok, je lepšie kúpiť cibuľky, na jeseň pripraviť kompozíciu alebo črepníky s cibulkami, nechať ich v zime vonku a dať ich opäť dnu na jar, keď rašia výhonky, alebo je lepšie kúpiť už vypestované rastliny na jar? Obidva spôsoby postupu sú rovnako nenáročné. Vedzte, že za rovnakú cenu môžete kúpiť viac cibuliek na jeseň ako rastlín vypestovaných v črepníku na jar.



## V záhradníctve

Záhradníctva sa zásobujú vo všeobecnosti pred víkendom: opýtajte sa zodpovedného človeka v tom vašom, kedy prichádzajú dodávky nového tovaru, často je to vo štvrtok alebo v piatok. Ponuka sa pravidelne obnovuje, o rastliny sa starajú profesionáli, sú uskladnené v miestnostiach prispôbolených potrebám rastlín, často máte na výber rôzne veľkosti, môžete si vybrať rastlinu, overiť si, či kvitne, alebo či sa vám páči farba kvetov.

Čo sa týka **najväčších** rastlín, pozrite sa, či korene vychádzajú z črepníka. Ak môžete, prevráťte rastlinu a vyberte sadenicu. Ak sa zemina rozdrobí na kúsky, bola zasadená do črepníka veľmi krátko. Ak, naopak, korene pokrývajú dno, krútiac sa okolo stien, tak rastlina príliš dlho čakala v črepníku. Ideálna je sadenica kompaktná so silnými zdravými koreňmi, ktoré však ešte nepre-

rastajú z črepníka. Isteže, nadzemná časť musí byť vyvážená, trsovitá (nie priveľmi) a zdravá.

Čo sa týka **menších** (kaktusy v črepníku, malé rastliny), problémy veľkých rastlín sa ich vo všeobecnosti netýkajú, pretože sú mladé.

Ak je vonku chladno, tak si rastliny obalte. Je to dôležité hlavne pre orchidey, ktoré neznesú ani len náznak silnejšieho chladu (napríklad niekoľko hodín v nevykúrenom aute v čase, keď mrzne): nahodené púčiky rastlinky opadnú. Aj keď ide o malú trasu, pamätajte, že čím viac sú rastliny obalené, tým menej sa poškodia a lepšie precestujú. Majte poruke noviny na zabalenie, často totiž pri pokladniach v záhradníctvach chýbajú.





## U špecializovaného pestovateľa

On pozná dobre svoje rastliny, má čas na to, aby vám poskytol presné rady, samozrejme, ak nakupujete priamo na mieste (môžete nakupovať aj na dobierku). Niektorí pestovatelia predávajú neobvyklé druhy, ktoré len ťažko nájdete niekde inde, mnohí sú veľmi pedantní zberatelia (kaktusy a sukulenty, orchidey, epifyty, tropické rastliny...).

## Na internete

Virtuálna ponuka nie je ničím limitovaná, ale týka sa niekedy len jednoduchých predajcov, pričom často nemáte žiadnu garanciu na prijatý produkt, hlavne, ak je zo zahraničia. Ak si objednáate z internetu po prvýkrát, objednajte si len pár rastlín. Ak všetko prebehne uspokojivo (objednávka,



termín dodávky, starostlivé balenie, kvalita a čerstvosť rastlín, rešpektovanie druhov kupovaných variácií), môžete urobiť aj náročnejšie objednávky.

## Vo veľkých obchodoch s potravinami alebo domácimi záhradníckymi potrebami

Tieto obchody predávajú často kaktusy a ročné rastliny alebo sezónne cibulky za atraktívne ceny.

Ale sú tie rastliny aj kvalitné? Iba vaše oko a váš čuch vám pomôžu nájsť odpoveď. Aj keď nízka cena neznamená hneď nízku kvalitu. To je prípad aj reklamného predaja v záhradníctve. Pozerajte, či sú rastliny zdravé, či majú puky s kvetmi alebo púčiky dužinaté. Zvädnutý kvet alebo zlomená vetvička by vás nemali odradiť, ak je rastlina zdravá a silná.

# Ako si vybrať svoje črepníky a svoje náradie

Ak si vyberáte črepník na kompozíciu, nekupujte náhodne: vedzte, že nie sú všetky rovnaké. Rovnako to platí aj pri výbere nástrojov: neváhajte kúpiť kvalitné, budú vám slúžiť lepšie a dlhšie, ich časti budú môcť byť vymenené – záruka trvácnosti.

## Materiály pre črepníky

Rôzne dekoratívne nádoby (drevené škatule, plechovky od konzerv, poháre...) nie sú úplne prispôsobené na výsadbu: nemajú otvor na odtok vody. Ak sa dajú prevrtať bez poškodenia, odporúča sa tak urobiť. Ak nie, myslite na dostatočnú vrstvu hlinených guľôčok, ktorú použijete na izoláciu koreňov spolu s kúskom textilnej drenáže (látky alebo netkanej plachty). Toto im umožní zostať v substráte a neplávať v prevyšujúcej vrstve vody, ktorá by mohla spôsobiť, že za týždeň zhnijú.

- Črepníky z plastu sú ľahké, praktické a lacné, v ponuke je široký výber tvarov a farieb. Môžete použiť aj črepníky spolu so sadenicou a ukryť ich do iného pekného črepníka.
- Črepníky z pálenej hliny: pod všeobecnou značkou – „hrnčiarstvo“ – nájdeme výrobky veľmi rôznej kvality. Ak ich chcete použiť vo vonkajšom prostredí, prvým bodom na overenie je



garancia od výrobcu týkajúca sa ich rezistencie voči mrazu.

- Črepníky zo skleneného vlákna a hlinených vlákien (pálená hlina a sklenené vlákno) sú ľahké a k dispozícii v moderných tvaroch.
- Zinok, ktorého podstata sa mení časom, prináša punc starožitnosti.
- Črepníky z dreva sú v interiéri dekoratívne, ale málo odolné voči vlhkosti vonku a sú dosť ťažké (fyzicky i esteticky).

## Aký veľký črepník?

Ak ide o malé dočasné kompozície, na veľkosti črepníka veľmi nezáleží. Rastliny ľahko presadíte do väčšieho črepníka po niekoľkých týždňoch. To však neplatí, ak má kompozícia vydržať dlho.

- Šírka a priemer: nádoba so šírkou menšou ako 10 cm je príliš úzka. Pri šírke 15 – 20 cm už má rastlina šancu pekne rásť, nemusíte sa obávať ani suchých miest.





- Hĺbka: v menej ako 5 – 6 cm hlbkej nádobe vydrží málo rastlín. Dokonca aj kaktusy, ktoré kúpate v miniatúrnych črepníčkoch, majú rady črepníky s hĺbkou minimálne 10 cm. Nezabúdajte, že v prírode tieto rastliny prežívajú z dlhých koreňov v hĺbke, aby našli vodu tam, kde je.



prsty natiahnite a merajte šírku vašej ruky v najširšom mieste, vnútorná miera do 8,5 cm korešponduje s veľkosťou S, 8,5 – 10 cm

s veľkosťou M a nad 10 cm s veľkosťou L. Ak nameriate mieru medzi dvoma veľkosťami, vyberte si radšej menšie, pre prácu s nimi to bude pohodlnejšie.

## Náradie

- Kvalitné záhradné nožnice sú základným náradím. Aj keď nestriháte veľké konáre, nič nie je frustrujúcejšie ako náradie, ktoré sa zle drží v ruke, seká stonky, ťažko sa otvára i zatvára. Pre malé kompozície si vyberte model s jemnými čepeľami alebo veľmi praktické nožnice na všetko. Skôr ako si ich kúpate, vezmite si nožnice do ruky, pretože v ponuke sú nožnice všetkých veľkostí, pre ľavákov i pre pravákov.
- Ich hmotnosť je tiež rôzna. Aby ste si boli istí veľkosťou svojej ruky, odmerajte si ju pomocou pravítka. Položte ho rovno,

- Kolík na sadenie je všeobecné náradie. Služi na vyhlbenie malej jamky v zemi, na sadenie, na nasypanie zeminu do vrecúška, na miešanie substrátu s inými komponentmi.
- Lopatka na zeminu umožňuje prácu s rôznymi substrátmi bez zašpinenia rúk.
- Plastová plachta je užitočná, ak záhradkárčite v byte. Umožní vám presádzať bez našpinenia a rozťahnutých novín na podlahe.
- Plastová vanička alebo vanička zo zinku sa hodí viac

pre záhradkárčenie v meste. Ak je dostatočne široká, umožňuje presádzať bez ušpinenia. Môžeme v nej miešať zmesi substrátov, piesku, hlinených guľôčok alebo v nej zmiešať všetko. Služi zároveň aj na uskladnenie rôznych vrecúšok so substrátmi. Ľahko sa premiestňuje aj uskladňuje.



# Vhodný substrát

V črepníku sa substrát musí vysporiadať s úskaliami, ktoré v normálnej pôde neexistujú. Môže napríklad klesnúť pod vplyvom polievania. Substráty môžete vylepšiť vytváraním vašich vlastných mixov.

## Pre rastliny v črepníku

Nebezpečenstvom číslo jedna je suchom spôsobené udusenie koreňov. Korene potrebujú nielen vodu, ale i vzduch. Keď substrát klesne pod vplyvom opakovaného polievania, vzduch sa vytesní. Korene majú vtedy ťažkosti s dýchaním. Časť odumiera... a voda sa odčerpáva ešte menej. Začarovaný kruh je na svete! Je dobré vedieť, ako si pomôcť. Ak je pred sadením substrát dobre prevzdušnený, stlačte ho rukou vytvoriac jamku: ak sa zoskupí do veľkých hrúd, rozdrobte ho.

Substráty pre pelargónie, rastliny v črepníku sú dobrým základom na začiatok, lebo obsahujú látky, ktoré neklesajú (napríklad perlit). Môžete ich však aj vylepšiť: do 10 l substrátu pridajte 1 l perlitu a 1 l puzolánu alebo hlinených guľôčok menšej veľkosti. Tieto prevzdušňujúce a nestlačiteľné látky

umožňujú udržať prispôsobivosť substrátu vždy po polievaní. Výdatnosť substrátu je až druhotný činiteľ, pretože vždy doň môžete pridať hnojivo.



## Pre kaktusy a sukulenty

Substrát pre tieto rastliny, ktoré sú také početné v kompozíciách, nie je problémom. Substráty pre kaktusy obsahujú dostatočné množstvo piesku, ťažko stlačiteľnej látky. Aj frekvencia polievania je nižšia a nebezpečenstvo klesnutia minimálne.

Ak nemáte substrát pre kaktusy poruke, môžete si ho pripraviť sami: do 5 l kvalitného substrátu pre zelené rastliny alebo do univerzálneho substrátu pridajte 2 l veľmi jemného piesku (zakúpite ho v obchodoch s akvaristi-



## DREVENÉ UHLIE – ZÁZRAČNÝ PRODUKT

Všetci poznáme drevené uhlie, ktoré vzniklo neúplným spaľovaním (úplné spaľovanie produkuje popol). Predstavuje veľmi pórovitú štruktúru, ktorá mu dáva absorpčné vlastnosti: má schopnosť fixovať, a teda aj neutralizovať baktérie a mikroskopické huby.



Aj v záhrade robí veľkú službu: základ odrezkov kaktusov a sukulentov môžeme uložiť do prášku z dreveného uhlia, aby sa tak urýchlilo ich hojenie. Používame ho aj ako prevenciu proti vädnutiu sadeníc a ako ochranu pred šírením huby semis (táto huba spôsobuje vädnutie rastlín za menej ako 24 hodín) tak, že poprášime povrch substrátu slabou vrstvou prášku z uhlia. Zabezpečuje aj prevenciu hnitia orchideí. Stačí pridať pár kúskov dreveného uhlia do substrátu sadeníc. Najúčinnjšie je najmä ako prevencia rozmnožovania baktérií zo zápachu v teráriách. Dajte niekoľko kúskov dreveného uhlia alebo jemnú vrstvu prášku na dno terária.

Drevené uhlie môže poslúžiť aj v záhrade. Vyhnite sa však drevenému uhliu na grilovanie, lebo je väčšinou upravené tak, aby bolo viac horľavé. Drevené uhlie si môžete vyrobiť aj sami, zozbierajte napoly zhorené kusy z popola v kozube alebo v piecke. Vytriedte ešte pevné čierne kusy a ľahké, mierne sa drobiace. Ak chcete prášok z dreveného uhlia, stačí ho v mažiari rozdrviť drvičom alebo ho dajte do plastového vrecúška a rozdrvte ho valčekom na cesto alebo kladivom.

kou) a 1 l perlitu alebo hlinených guľôčok malej veľkosti.

a používajte ho každé dva týždne, alebo hnojivo s pomalším uvoľňovaním, ktoré budete aplikovať každé 2 – 3 mesiace.

## Pre zatvorené teráriá

Použite vhodný substrát pre zelené rastliny a pridajte 1 kávovú lyžicu rozdrveného dreveného uhlia na 1 l substrátu, čo zabráni rozvoju baktérií a nežiaducich húb.

## Pre zeleninu

Treba veľmi bohatý substrát. Aj substráty z obchodu, ktoré obsahujú veľa hnojiva, sú na konci mesiaca ochudobnené o živiny. Ak nepridáte hnojivo, z úrody nebudete mať nič (alebo málo), týka sa to najmä kultúr, ktoré sa nazývajú dlhodobé. Vyberte si bioorganické hnojivo



## Pre kokedamy

Substrát pre kokedamy môžete kúpiť hlavne na internete, pretože je ešte stále málo obchodov, ktoré kokedamy predávajú. Ak ho nekúpíte, môžete si ho vyrobiť aj sami z ílovitej hliny (zakúpíte ju v obchode s kreatívnymi záľubami). Necháte ju napučať s troškou vody po celú noc, premiešanú s klasickým substrátom a rašelinou (predávajú sa v malých vrecúškach v oddelení pre orchidey alebo v oddelení substrátov vo vašom záhradníctve). Pred vmiešaním do zmesi ju trochu rozdrvte. Zo začiatku je najľahšie zmiešať látky v rovnakom pomere (tretinu z každej).